

Jupiterin kukat

Koruompelua keramiikkaan

LAB-ammattikorkeakoulu

Muotoiluinstituutti

Muotoilun koulutusohjelma

Korumuotoilu

Opinnäytetyö AMK

Kevät 2020

Olga Sorsa

Ohjaajat: Heli Kauhanen, Pekka Koponen ja Matti Sorsa

Tiivistelmä/Abstract

Opinnäytetyössäni perehdyn helmikirjailun ja keramiikan yhdistelyyn. Tutustun koruompeluun ja sen eri tekniikoihin sekä valitsen niistä sopivimman omaan opinnäytetyöhöni. Lisäksi tutkin keramiikan värjäämistä polton jälkeen.

Lopuksi kokoan kolmen rintakorun malliston, jonka valmistumisen dokumentoin tarkasti.

In my thesis I get acquainted with the combination of beadwork embroidery and ceramics. I will study embroidery and its different techniques and choose the most suitable technique for my thesis. I will also research staining ceramics after firing.

Finally, I will compile a collection of three brooches, the compilation of which I will document carefully.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4	5 Produktit	20
2 Keramiikka	5	5.1 Ideointi	21
2.1 Keramiikasta	6	5.2 Muotin ja keraamisen osan teko	22
3 Koruompelu	10	5.3 Välipohdintaa	25
3.1 Koruompelusta	11	5.4 Värjäyskokeilut	27
3.2 Helmikirjailusta	12	5.5 Helmikirjonta	29
4 Kirjonta koville materiaaleille.	13	5.6 Metalliosien teko	30
4.1 Tekniikan pioneerit	14	6 Lopulliset korut	33
4.2 Janet Haigh	15	7 Pohdintaa	39
4.3 Diem Chau	16	7.1 Värjäyksestä	40
4.4 Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė	17	7.2 Muuta	42
4.5 Inna Forostyuk	18	7.3 Hopeaosista	44
4.6 Pohdintaa	19	8 Lähteet	45

1 Johdanto

Olen aina ollut kiinnostunut keramiikasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista muotoilussa, ja nykyään myös korukäytössä. Opinnäytetyössäni tutkin valitsemieni materiaalien käyttöä taiteellisista lähtökohdista, sillä kyseessä ei ollut asiakastilaus

Raakana helposti muokattava ja todella hauras materiaali muuttuu poltossa erittäin kovaksi ja kestäväksi esineeksi.

Keramiikan käyttö uusiin ja innovatiivisiin tarkoituksiin kiehtoo minua. Halusinkin opinnäytetyössäni kokeilla, miten se sopii yhteen perinteisesti kankaalle tarkoitetun tekniikan kanssa. Tutkin, mitä kaikkea on otettava huomioon, jotta lopputuloksesta tulisi esteettisesti miellyttävä ja käytössä toimiva koru.

2 Keramiikka

2.1 Keramiikasta

Vanhimmat tunnetut keraamiset esineet ovat löytyneet muinaisen Lähi-Idän alueelta ja Itä-Aasiasta, joissa keramiikan tuotantoa on ollut jo 7000-8000 vuotta sitten. Jo tätä ennen ihminen muovasi savea uskonnollisiin ja maagisiin tarkoituksiin, jolloin savesta tehtiin pieniä ihmis- ja eläinhahmoja. (Charleston 1981, 13.)

Saven muokattavuus on ollut tiedossa monissa eri kulttuureissa ja yhteisöissä, mutta on johtanut tuotantoon vasta sosiaalisten tarpeiden ja suotuisten ekonomisten tilanteiden myötä. (Charleston 1981, 13.)

Nimensä keramiikka on saanut kreikasta, antiikin jumalten Dionysoksen ja Adrianen pojan nimestä Keramos, joka oli savenvalajien jumala. Ateenaan muodostui vuonna 400 eaa. iso keramiikkakeskus, Kerameikos. (Jylhä-Vuorio 1992, 12.)

PIENI AALTO // KERAMIikka

Keramiikan pitkän historian vuoksi sillä on myös monia käyttötarkoituksia rakennusmateriaaleista käyttötavaroihin ja koriste-esineistä taiteeseen.

Keramiikka jaetaan kahteen eri ryhmään raaka-aineiden jalostusasteen mukaan: karkeakeramiikka (esim. tiilet ja tiilielementit) ja hienokeramiikka (esim. talous-, taide- ja saniteettikeramiikka).

Hienokeramiikka jaetaan ominaisuuksiensa perusteella edelleen neljään ryhmään:

posliinituotteet

kivitavaratuotteet

vaalea savitavara ja fajanssi

värillinen savitavara.

(Jylhä-Vuorio 1992, 22.)

Posliini

Posliini kehitettiin Kiinassa Tang-dynastian aikaan 618-906 jaa.

Kovaposliini koostuu pääosin lasista, ja se sopii hyvin talousastioihin sekä teknisiin käyttökohteisiin. Se poltetaan 1300-1450 °C:n pelkistävässä, eli hapettomassa poltossa, ja sen huokoisuus on vain 0-0,3%. Polton jälkeen se on kova, valkoinen ja läpikuultava.

Pehmeäposliini poltetaan n. 1250-1350 °C:ssa, eikä se ole yhtä läpikuultavaa ja kestäväää kuin kovaposliini. Sen polttoväli on kapeampi, mistä johtuen kappaleilla on paksummat seinämät, sen huokoisuus on alle 1%, ja se kutistuu poltettaessa 14-15%. (Jylhä-Vuorio 1992, 23-28.)

Kivitavara

Kivitavara on yleisnimitys yli 1200 °C:n lämpötiloissa noin 2%:n huokoisuuteen poltetuille keramiikkatuotteille. Se sisältää posliiniin verrattuna vähemmän lasiainesta, mistä johtuen se ei ole läpikuultavaa, sekä sen polttoväri on siniharmaa, kellertävä tai ruskea. Kivitavara on posliinia heikompaa, mistä johtuen kappaleet ovat paksuseinäisempiä ja se kutistuu poltettaessa 11-13%. (Jylhä-Vuorio 1992, 23-28.)

Vaalea savitavara ja fajanssi

Vaalean savitavaran huokoisuus on yli 5%, ja se poltetaan alle 1200 °C ja polttoväri on valkoinen, kellertävän ruskea, oranssi tai tiilenpunainen. Se on kehitetty alun perin eurooppalaiseksi posliinin korvikkeeksi.

Fajanssi tarkoitti alun perin koristelutekniikkaa, mutta nykyään sillä tarkoitetaan matalapolttoista savitavaraa. Sen huokoisuus on noin 15%, ja rungon väri on punertava, joka peitetään joko valkoisella enkopilla tai valkoisella tina- tai zirkonilasitteella. 1700-luvulla Englannissa kehitettiin kovafajanssi, jonka huokoisuus on 5-15% ja polttolämpötila on 1150-1250 °C. Fajanssi kutistuu poltettaessa 6-8%. (Jylhä-Vuorio 1992, 23-28.)

Värillinen savitavara

Värillinen savitavara on suoraan maasta kaivettua raakasavea. Louhintapaikasta riippuen massan polttoväri vaihtelee keltaisen ja ruskean sävyistä mustaan, oranssiin ja punaruskeaan. Punasaven väri johtuu rautayhdisteiden suuresta määrästä joka on jopa 10%. Epäpuhtauksista johtuen punasavi poltetaan vain noin 1020-1080 °C:ssa. (Jylhä-Vuorio 1992, 23-28.)

3 Koruompelu

3.1 Koruompelusta

Vanhimmat nykyaikaan säilyneet kirjoitetut kankaat ovat löytyneet Mongoliasta, noin ajalta 100 eaa. Huonosti säilyneissä villaisissa kangaspaloissa kuvataan paimentolaissotilaiden kasvoja. Myös muinaiset egyptiläiset, antiikin kreikkalaiset ja roomalaiset kirjoivat kankaita, joskin vain muutamia näiden alueiden ja aikakauden kankaita on säilynyt nykypäivään. (Bain 2020.)

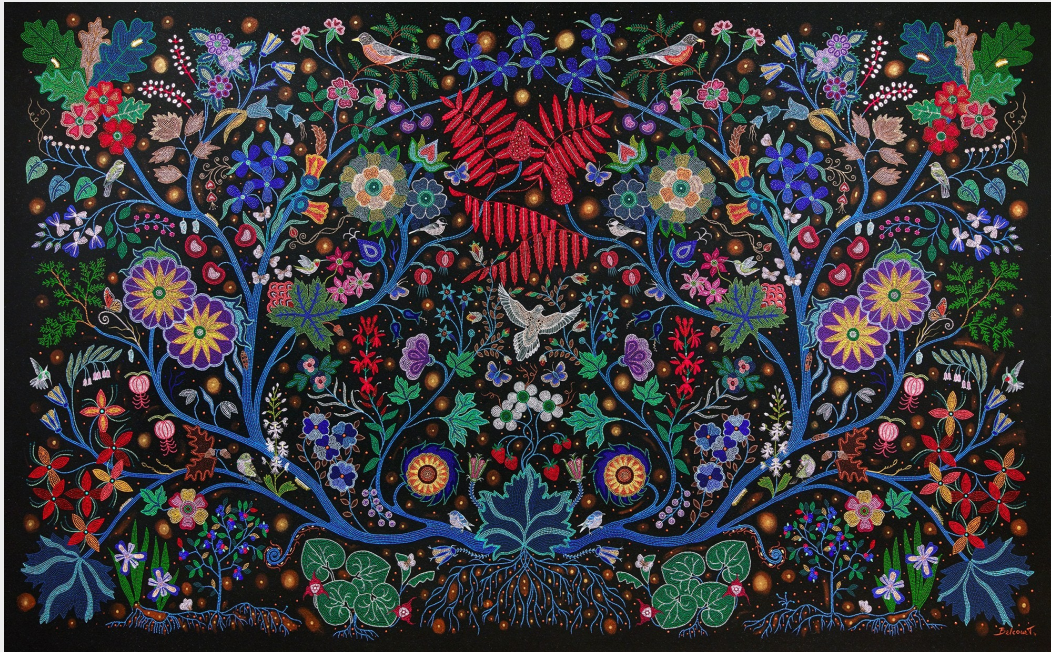
Keskiajalla puuvillaa käytettiin paljon esimerkiksi Intiassa, mutta sitä ei ollut helposti saatavilla Euroopassa. 400 jaa. Englannissa yleistyivät villaisella kampalangalla pellavalle kirjoitetut kankaat. (Bain 2020.)

Kampalanka

Kammoilla villaa useaan kertaan harjatessa lyhyet kuidut tippuvat ja jäljelle jäävät vain pitkät kuidut. Kampalankaa varten käytetään pitkäkuituista villaa, jolloin siitä saadaan kestävä ja joustavaa.

(Pirtin Kehräämö 2020)

3.2 Helmikirjailusta

THE WISDOM OF THE UNIVERSE // CHRISTI BELCOURT

Helmikirjailussa helmet voidaan ommella yksittäin pohjakankaaseen tai käyttää helmikudonnassa. Helmien käytön historia ulottuu muinaiseen Egyptiin, Kreikkaan sekä Roomaan. Myös druidit käyttivät helmitöitä uskonnollisissa menoissaan. Keskiajalla helmikirjailu oli suuressa arvossa ja tärkeä taiteen muoto. Joitakin säilyneitä esimerkkejä tämän ajan helmikirjailusta ovat veliinille, eli sileälle pergamentille, kirjoitetut värikkäät apostolien kuvat. (Gorlinski 2020.)

Amerikan intiaanien ensimmäisissä kirjontatöissä käytettiin luuta, simpukoita sekä siemeniä. Eurooppalaiset kävivät lasihelmillä kauppaa intiaanien kanssa 1400-luvulta alkaen, jolloin helmitöiden tyylit monimutkaistuivat. Helmiä käytettiin länsimaisessa kulttuurissa 1800-luvulla paljon pienten asusteiden kuten hanskojen, voiden, sukkanauhojen, sukkien ja päivänvarjojen koristeluun. (Gorlinski 2020.)

4 Kirjonta koville materiaaleille

4.1 Tekniikan pioneerit

Kirjontaa on yhdistetty koviin materiaaleihin aikaisemminkin. Kierrätetyt posliiniastiat, metalli ja munankuoret saavat täysin uuden elämän taiteilijoiden käsissä, jotka koristelevat esineet erilaisin kirjontatekniikoin.

Esineet ovat saaneet eri tekijöiden käsistä pintoihinsa muun muassa risti-, ketju- ja tikkipistoin tehtyjä kuvioita. Riippuen käytetystä pohjamateriaalista esine on joko todella hauras tai erittäin kestävä koriste-esine.

4.2 Janet Haigh (1948, Chesire, Englanti)

Haigh on valmistunut taideopettajaksi Lontoon Goldsmiths' Collegesta. (Fife Contemporary 2020). Hän kirjoo perinteisen kankaan lisäksi metalliin, posliiniin, nahkaan ja emaloituun kupariin. (Haigh 2020.)

Töissä, joita tutkin opinnäytetyötäni varten, on Haigh käyttänyt teosten pohjana emaloitua kuparia sekä kupari- ja teräslankaa. Tekniikoina toimii revinnäiskirjonta, broderie anglaise -tekniikka sekä pitsi.

Haighn töissä metalli ja kirjonta yhdistyvät hyvin maltillisesti. Hän leikittelee paljon emaloituilla kuvioinneilla, ja kirjonnat ovat hyvin graafisia ja selkeitä.

BLUE LACE EMBROIDERED PLATE // EMALOITU
KUPARILAUTANEN, TERÄSLANKA

4.3 Diem Chau

(1979, Saigon, Vietnam)

<http://www.diemchau.com/plates13.html>

HAND // POSLIINIKUPPI, SILKKI, LANKA

Chau on valmistunut Seattlen Cornish College of the Artsista kuvataiteiden kandidaatiksi. (Chau 2020.)

Chau yhdistelee teoksissaan perinteistä langalla kirjailua kierrätettyihin posliiniastioihin luoden herkkiä kuvauksia ohikiitävistä hetkistä ja muistoista. Chau ei varsinaisesti kirjo posliiniin, vaan astian päälle pingotetulle läpikuultavalle silkkikankaalle.

Vaikka hän ei ole kirjoittanut suoraan posliiniin, on hänen tekniikkansa silti mielenkiintoinen. Silkkikankaalle kirjoitetut kuvat ovat pikkutarkkoja ja spontaaneja. Tekniikka olisi miltei mahdoton toteuttaa kierrätettyihin posliiniastioihin.

4.4 Severija Inčirauskaitė-Kriaunevičienė

(1977, Anykščiai, Lietuva)

Inčirauskaitė-Kriaunevičienė on opiskellut tekstiilialaa Vilnan Taideakatemiassa. Hän valmistui maisteriksi vuonna 2003 ja taiteiden lisensiaatiksi vuonna 2007. (Inčirauskaitė-Kriaunevičienė 2020.) Hän kirjoo ristipistoja yllättäviltä tuntuviin esineisiin kuten kattiloihin, pannuihin, ämpäreihin sekä autojen oviin.

Inčirauskaitė-Kriaunevičienėn töissä on vahvasti läsnä se tunnelma, jota hain oman opinnäytetyöni tuotteihin. Yllätykselliset materiaaliyhdistelmät, langan pehmeys ja pohjien rouheus luovat mielenkiintoisen kontrastin.

Monimutkaiset kirjonnat näyttävät kolmiulotteisilta ja työt ovat eläväisiä ja hauskoja. Satoihin reikiin pujotetut langat luovat esittäviin kuviin sävyjä ja syvyyttä.

<http://www.severija.lt/en/ce/morning-trio/>

MORNING TRIO // METALLIPANNU, PUUVILLALANKA

4.5 Inna Forostyuk

(1970, Luhansk, Ukraina)

KANANMUNA, KIRJONTALANKA

Forostyuk on Luhanskin alueen kansantaiteilija ja apulaisprofessori Itä-Ukrainan kansallisessa yliopistossa. Forostyuk tutkii perinteisten kansantaiteiden vaikutusta nykynuoriin. (Ukraine Good News 2014.) Hän kirjoo vaikuttavia kuvioita ristipistoin munankuoriin.

Perinteiset ukrainalaiset pääsiäismunat ovat saaneet täysin uudenlaisen elämän Forostyukin käsissä. Runsaalta näyttävät graafiset ja värikkäät kirjailut ovat loppujen lopuksi melko yksinkertaisia, ja väriyhdistelmät ovatkin niissä isossa osassa.

Hauraat munankuoret ovat erikoinen pohja kirjontatöille. Itseäni kiinnostaa töissä käytetty tekniikka – miten ehjää ja kokonaista munankuorta on voitu kirjoa ja miten neula kääntyy munan sisällä?

4.6 Pohdintaa

Esimerkkeinä toimivien taiteilijoiden tyylit ovat persoonallisia ja innovatiivisia. Koen kuitenkin, että valitsemani tekniikka on hyvin erilainen, sillä reiät tehdään koraan keramiikan ollessa vielä raakaa. Poltetun keramiikan tiuha rei'ittäminen käsin olisi miltei mahdotonta ja esine särkyisi hyvin suurella todennäköisyydellä.

Käyttämäni tekniikka mahdollistaa helmikirjonnan periaatteessa mihin vain keraamiseen koriste-esineeseen, kunhan reiät tehdään raakaan materiaaliin.

Keramiikkaan poratut reiät eivät kuitenkaan ole yhtä sileitä, kuin muottia vasten valettu pinta. Reikien karkeus tulisi mitä luultavimmin kuluttamaan kirjontalankaa jo tekovaiheessa.

5 Produktit

5.1 Ideointi

Aloitin työskentelyn ideoimalla ja pohtimalla teemaani. Fyysinen luonnostelu maalaten, piirtäen tai muovaten ei ole minulle ominainen tapa työskennellä. Suunnittelen ideoimalla ja tarkkailemalla ympäristöäni, sekä selailen eri kuvapalveluita, sosiaalista mediaa ja lehtiä.

Pohdin aiheitani pitkään ja hartaasti, mielessäni oli erilaisia kuvioita orgaanisista geometrisiin ja esittävistä abstrakteihin. Planeetat ovat myös pitkään pyörineet mielessäni, joten lähdin piirtämään kuviota inspiroituneena avaruudesta.

Piirtäessä pidin mielessä, että kuva olisi mahdollista toteuttaa keramiikkaan kirjomalla käyttäen lankaa ja helmiä. Halusin jättää kuvion ympärille tyhjää tilaa, jota ei tarvitse rei'ittää. Näin pohjan murtumista voisi osaltaan välttää.

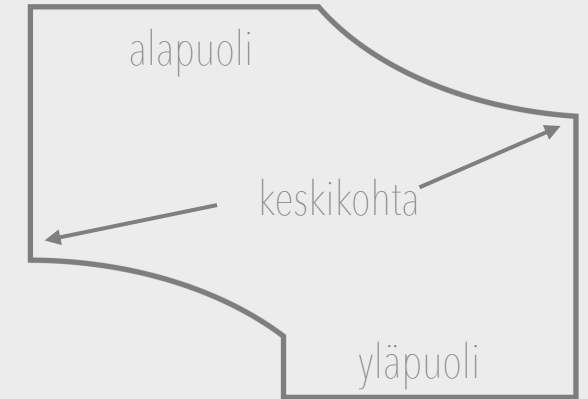
5.2 Muotin ja keraamisen osan teko

Kuvion koukeroisuuden vuoksi halusin pitää kappaleen muodon yksinkertaisena. Planeetoista inspiroituneena päätin kokeilla kuviota pyöreään pohjaan, joka on hieman kupera.

Kipsimallin ja muotin teko oli varsin nopeaa ja yksinkertaista, sillä kappaleen muoto on pelkistetty. Mallin pohja sorvataan kipsidreijaan kiinnitetyn sabluunan avulla, jonka jälkeen itse malli sorvataan pohjan päälle.

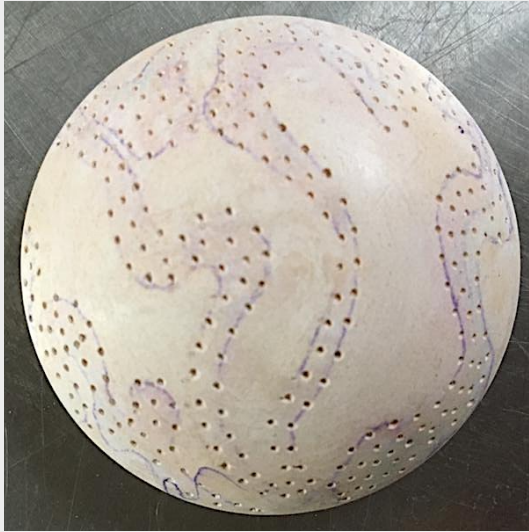
Halutusta muodosta piirretään puolikas sivuprofiili, josta leikataan sabluuna kilpimuoviin. Kappaleen ylä- ja alapuolista tehdään omat sabluunat. Tämän jälkeen alapuoli asetetaan kipsidreijalla olevaan telineeseen niin, että sen keskikohta on keskellä dreijaa. Ohuesta pellistä pyöräytetään reuna (halkaisija n. 15 cm), joka kiinnitetään alustaan savimakkaralla. Kipsiä tehdään tarvittava määrä ja annetaan jähmettyä, jotta sitä voi sorvata sabluunalla.

Tässä vaiheessa valmiina on mallin pohja, joka täytyy käsitellä sellakalla ja erotusaineella, jotta seuraava kerros kipsiä ei tartu siihen. Pohjan päälle kaadetaan nokare kipsiä, joka sorvataan sabluunan yläpuolella ja malli on valmis.

Sabluunan kiinnitetään sorvaustankoon ja keskitetään. Näin kappaleesta saadaan symmetrinen

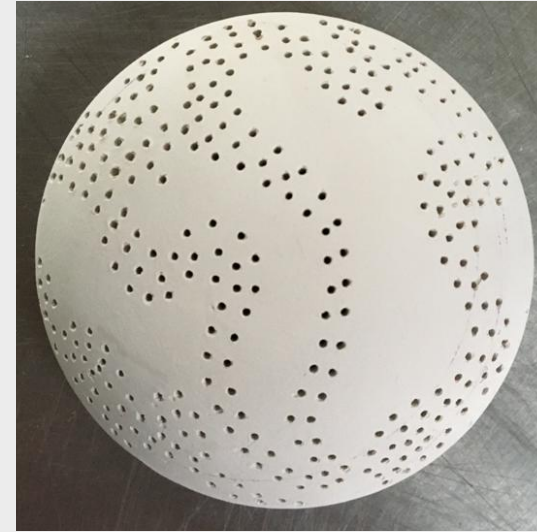
Kipsimalli

Ensimmäinen valu

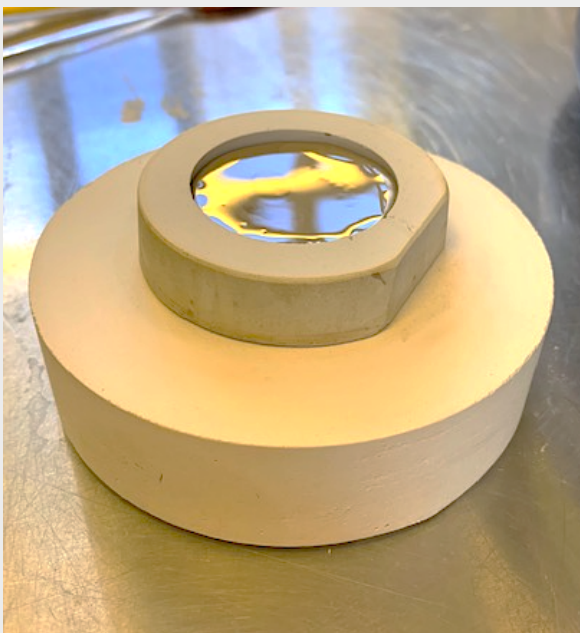
Rei'itetty valukappale

Siirsin valmiin kipsimallin päälle kuvan piirustuksesta kopiokynän avulla. Sommittelin sopivien etäisyyksien päähän merkit, joista neula tulee kappaleessa kulkemaan. Merkkien etäisyydeksi mittasin noin 2,5 mm, joka tulee kutistumaan 13% poltossa. Tämän jälkeen tein ohuella poranterällä kevyesti pienet pisteet merkkien kohdalle, varoen kuitenkin poraamasta liian syvälle, etteivät muottiin tulevat nystyt katkea.

Sitten mallista tehtiin avomuotti, eli muotissa on vain yksi puoli kahden tai useamman sijaan. Kappale oli niin yksinkertainen, että avomuotti oli helpoin ja ajallisesti järkevin ratkaisu.

Muotti onnistui hyvin, kuten myös ensimmäinen valu, johon monistui lähes kaikkien reikien kohdat. Valuaika oli 9 minuuttia ja kappaleelle tuli paksuutta noin 3 mm, joka kesti hyvin reikien teon. Porasin ohuella terällä merkittyihin kohtiin reiät kappaleen läpi.

Valumassaa avovalumuotissa. Päällä valurengas, jonka avulla reunasta saa siistin

Pyörylöiden tekoa pillillä leikkaamalla

Pyörylät liitettynä pohjakappaleisiin

Valoin useamman pohjakappaleen, joihin halusin kokeilla erilaisia pintakuviointeja. Kaadoin tasaiselle kipsilevyllä valumassaa ohuelti, josta lävistin pillin avulla pyöreitä lätyjä. Asettelin näitä kappaleiden pinnoille erilaisiin muotoihin. Ensimmäisestä versiosta tein polkumaisen. Kokeilin myös tehdä kukkamaista kuviota, jolloin taivutin osaa nyppylöistä tehden niistä enemmän terälehteä muistuttavia. Kiinnitin pyörylät valumassalla.

Kappaleet kaipasivat kuivuttuaan paljon siistimistä. Valumassaa oli liimausvaiheessa käytettävä paljon, jotta irto-osat pysyvät kunnolla kiinni. Lisäksi käyttämäni työkalut jättivät pintaan lommoja, jotka oli saatava pois. Siistiminen tapahtui märkää sivellintä käyttäen, sekä isoimmat kokkareet irrotin partaterällä.

Sattumanvaraisesti kuvioituun osaan porasin reiät kohtiin, joissa oli valmiiksi merkki. Kukan reiät tein terälehtien väleihin.

5.3 Välipohdintaa

Omassa työskentelyssäni on vahvasti läsnä jatkuva muutos sekä uusien ideoiden syntyminen. Alkuperäisen planeettaidean lisäksi mielessäni on pyörinyt kovasti kukkaset ja kevät.

Suvussani on tapana seurata tiiviisti kuun liikkeitä ja sen vaikutusta esimerkiksi kasveihin ja niiden hyvinvointiin ja haluttuun kasvurunsauteen. Tämä keväinen ajatus mielestäni linkitti taivaankappaleet hyvin kasveihin.

Jätin yhden kappaleen ilman terälehtiä, jotta se muistuttaisi mahdollisimman paljon planeettaa. Seuraavaan kappaleeseen asettelin pyörylät sattumanvaraiselta näyttävään järjestykseen muistuttamaan koivujen vastapuhkeavia hiirenkorvia. Kolmanteen osaan tein runsaan kukan muotoisen asetelman.

En rajannut korujen muotoilua liian tiukasti, vaan halusin prosessin olevan elävä ja muokattavissa.

Muutokset ja niiden tuoma vapaus ovat minulle tärkeitä asioita, sillä liian tiukat suunnitelmat kahlitsevat luovuuteni. Siispä en takertunut liiaksi alkuperäiseen suunnitelmaan kappaleen yksinkertaisuudesta. Ideoin vapaasti ja tein kokeiluita avoimin mielin – ja tämä tuotti tulosta.

Luulen, että pelkistä terälehdettömistä kappaleista koostuva kolmikko olisi ollut liian yksinkertainen ja tylsä.

5.4 Värjäyskokeilut

Poltossa kappaleet kutistuivat leveydestä 5 mm 47 mm:stä 42 mm:iin. Tämä toi mukanaan ongelmia reikien kanssa, sillä ohuinkaan neula ei mahtunut enää valmiiksi tehdyistä rei'istä läpi. En kuitenkaan halunnut ryhtyä suurentamaan niitä särkymisen pelossa.

Värjäyskokeilut aloitin askartelukaupasta löytyvillä edullisilla, vesipohjaisilla tusseilla. Värit eivät tarttuneet tarpeeksi intensiivisesti keramiikan pintaan, ja uunissa kuivuessaan värit haalistuivat edelleen.

Ostin askarteluliikkeestä myös keramiikalle sopivia maaleja, mutta en pitänyt paksun maalin ja siveltimen jättämistä jäljistä. Maalia ohennettaessa uusi kerros kulutti pois alla olevaa maalia.

Päätin testata vielä alkoholipohjaisia Promarker -tusseja, ja yllätyksekseni väri oli intensiivinen ja kesti myös uunissa kuivatuksen haalistumatta.

Poltetut kappaleet, valettua kivitavaraa odottamassa värjäystä

Väritestailuja maalilla sekä alkoholipohjaisilla tusseilla

Päädyin melko räikeisiin väriyhdistelmiin, koska halusin opinnäytetyössäni tutkia myös värien yhdistelyä ja toimivuutta keskenään. Värijätyt kappaleet eivät mielestäni sopineet hyvin toistensa kanssa yhteen, vaikka erillään kappaleet olivatkin mielenkiintoisen värisiä. Olin kuitenkin luottavainen sen suhteen, että saisin kirjailuilla tuotua yhtenäisyyttä ja harmoniaa värimaailmaan.

Väriin kuivuttua se ei kuitenkaan ollut täysin kestävä, joten jouduin lakkaamaan kappaleet spraylakalla. Lakkaus toi pintaan kiiltoa, mikä ei sinänsä haitannut, vaan tavallaan muistutti kiiltävää lasitetta.

5.5 Helmikirjonta

En ollut ottanut reikiä tehdessäni tarpeeksi huomioon massan kutistumisprosenttia. Reikien ahtauden vuoksi jouduin luopumaan kirjontalangan käytöstä ja käytin kirjailussa pelkästään helmiä, jotka pujotin paikoilleen erittäin ohuen siiman avulla. Osa rei'istä jäi myös käyttämättä helmien koon ja reikien tiheän sijoittelun vuoksi.

Halusin helmillä luoda elävyyttä kappaleisiin, joten käytin eri värien lisäksi kiiltäviä sekä mattapintaisia helmiä. Alun perin olin suunnitellut käyttäväni pelkästään yhden värisiä helmiä, mutta lopputulos oli mielestäni liian valju.

Helmikirjailu teki kappaleista selkeästi yhdenmukaisemmat. Samantapaisesti toistuvat värit osien kesken sitoo ne yhteen. Kyseessä on nyt selkeästi korusarja.

Harmikseni vaaleanpunainen kappale putosi maahan kesken kirjonnin ja halkesi kahteen osaan. Sain sen kuitenkin liimattua yhteen, mutta keskellä kulkee ikävä sauma.

5.6 Metalliosien teko

Koronaviruksesta johtuvan karanteenitilanteen vuoksi jouduin yksinkertaistamaan korujen muotoilua. Käytössä olevia työkaluja piti myös soveltaa, joten päädyin tekemään koruista pelkistettyjä rintaneuloja. Alun perin olisin halunnut tehdä hiusneuloja.

Tein yksinkertaiset sarjaistukat. Aloitin valssaamalla 1 mm paksuisen hopealevyn 0,8 mm:iin, jonka jälkeen valssasin myös 2 mm paksuisen hopealangan samaan mittaan. Tämä toimenpide levitti lankaa niin, että siitä tuli hyvä sarjalanka. Toisaalta lanka ei levinnyt tarpeeksi, joten jouduin madaltamaan keraamisten kappaleiden reunaa timanttihiomapaperin avulla.

Seuraava osa vaati mielikuvitusta, sillä minulla ei ollut asiaankuuluvaa pinnaa, jonka päällä takoa sarjalanka pyöreäksi. Käytin kartiomaista keraamista kuppia, jonka päällä nakutin varovasti hopeaa muotoonsa.

Pyörittelin mielessäni erilaisia mekanismivaihtoehtoja. Alun perin olisin halunnut tehdä putkea, jonka kautta neula kulkisi. Työkalujen puutteen vuoksi tulin kuitenkin tulokseen, etten pystyisi toteuttamaan ideaa helposti.

Halusin pitää mekanismin muotoilultaan mahdollisimman yksinkertaisena. Materiaalina minulla oli 0,8 mm hopealevyä, josta leikkasin prikkaleikkurilla 4 mm kokoisia pyörylöitä, jotka juotin päällekkäin. Tein näitä kuhunkin taustaan kaksi kappaletta ja juotin paikoilleen.

Aikeenani oli tehdä kuvan mukainen lukitus. Palkin rakenteen vuoksi en kuitenkaan uskaltanut sahata niitä ennen kappaleeseen juottamista, etteivät osaset irtoa toisistaan. Jälkikäteen sahaus osoittautuikin hankalaksi ja päädyn vaihtamaan lukon mallia.

Taivutin valssaamastani hopealangasta yksinkertaiset lukot, jotka juotin paikoilleen. Käsittelin pinnat karhunkielellä, joka teki himmeän satiinimaisen viimeistelyn.

Neulana käytin 1mm paksuista pianolankaa.

6 Lopulliset korut

7 Pohdintaa

7.1 Värjäyksestä

Aion jatkossa värjätä keramiikan asiaankuuluvilla pigmenteillä, jotta sävyt ovat kestäviä. Valumassan voi värjätä ennen valua, jolloin kappale on läpivärjätty, tai valun jälkeen, jolloin väri jää vain esineen pinnalle, mutta on silti kestävä.

Laitoin opinnäytetyöni kappaleet suoraan lasituspolttoon (1250 °C), jolloin värjäys oli aikaa säästävintä tehdä tusseilla. Jos olisin värjännyt raakapoltetut esineet, olisi ne pitänyt polttaa vielä kertaalleen korkeassa lämpötilassa, jolloin aikaa olisi kulunut paljon enemmän eikä värjäyksen lopputulos olisi ollut täysin varma. Toisin sanoen minun olisi pitänyt tehdä useita värjäyskokeiluita erilaisilla pigmenteillä, jotta olisin saanut selville tarkat sekoitussuhteet.

Jatkossa minulla on aikaa paneutua paremmin värjäykseen ja vakiinnuttaa toimivat menetelmät.

Minulla on tunne, että käytinpä poltetun esineen värjäämisessä maalia tai tussia, jää väri tavallaan esineen pintaan, jolloin se myös muodostaa ohuen tekstuurin kappaleen päälle. Tällöin väri on vaarassa hankautua pois, vaikka päällä olisikin lakka.

Tämä johtuu käyttämästäni kivitavarasta, jonka huokoisuus on noin 2%. Poltettu materiaali ei enää ime juuri lainkaan väriä, ja huomasinkin, että esimerkiksi asetonilla väriä poistaessa se tavallaan sulii pois jättäen pinnan täysin puhtaaksi. Jos olisin käyttänyt huokoisempaa tai matalapolttoisempaa keramiikkaa, olisi polton jälkeen tapahtunut värjäyskin mitä ilmeisemmin onnistunut paremmin. Keramiikan värjäämiseen tarkoitettujen pigmenttien kanssa tätä ongelmaa ei ole, sillä väri ikään kuin imeytyy kappaleeseen ja tulee osaksi sitä.

Minua kiinnostaa myös kokeilla lasitteiden toimivuutta esineissä, vaikka opinnäytetyötä tehdessä tämä ei tullut kuuloonkaan, sillä pelkäsin lasitteen uunissa sulaessa tukkivan jo alkujaan pienet reiät.

7.2 Muuta

Vaikka käyttämäni poranterä oli paksumpi kuin kirjontaneulan silmä, oli 13%:in kutistuminen siitä huolimatta liian paljon. Ohut siima kulki kuitenkin ongelmitta reikien läpi.

Jatkossa aion sijoittaa reikien paikat strategisesti paremmin, jotta helmien ympäristöön ei jäisi turhia koloja.

Pidän pelkillä helmillä tehdystä pinnasta, enkä tällä hetkellä halua yhdistää koruihin kirjontalankaa.

Oltuani yhteydessä taiteilija Janet Haighn kanssa kävi ilmi, että hän oli kokenut langalla kirjomisen ongelmalliseksi. Poratut reiät olivat liian karkeita puuvillaisille langoille. (Haigh, J. Haastattelu 06.04.2020.)

Luonnonkuitujen käyttö koruissa on myös likaantumisen kannalta ongelmallista. Langan puhdistaminen niin, ettei se nukkaantuisi tai virttyisi, on haastavaa.

Kuvassa oleva koru on mielestäni muotoilultaan toimivin. Siinä terälehtien sijoittelu on visuaalisesti mielenkiintoisin. Sen värit ovat voimakkaat, mutta harmoniset.

Sinisessä kappaleessa on värimaailmaan nähden liian paljon terälehtiä – se on aavistuksen verran tunkkainen. Myös helmien sijoittelu on hivenen ennalta-arvattava.

Pidän kahden muun kappaleen sattumanvaraiselta näyttävästä kirjailusta enemmän. Mielestäni ne käyvät hyvin yhteen ja vain kukkamainen koru tuntuu hieman erilliseltä. Ennen värjäystä osat toimivat kokonaisuutena paremmin.

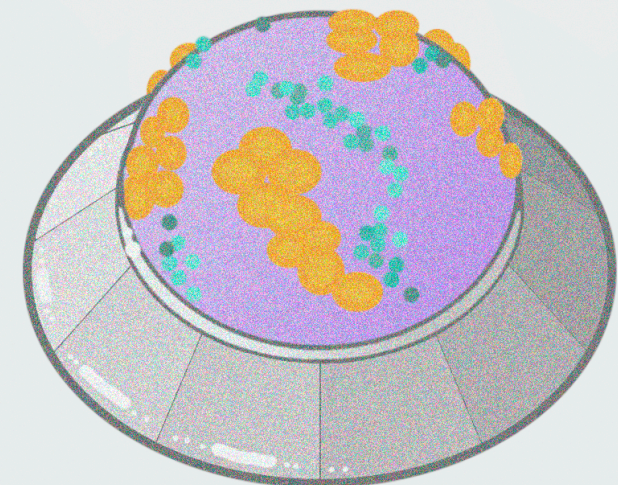
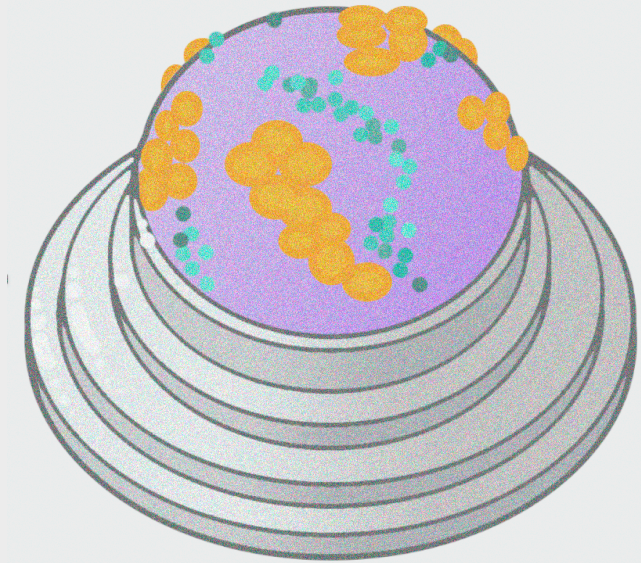
Korujen värimaailma ja muotoilun hienosäätö ovat asioita, joihin aion tulevaisuudessa paneutua enemmän.

7.3 Hopeaosista

Olisin halunnut tehdä hopeaosista avaruusteemaan sopivammat. Työkalujen ja materiaalin vähäisyyden takia jouduin kuitenkin yksinkertaistamaan muotoilua paljon.

Alun perin suunnitelmani oli tehdä kappaleiden reunoista porrastetut. Tämä versio muistuttaa mielestäni Saturnuksen renkaita. Lisäksi suunnittelin kartiomaisen istukan, joka muistuttaa elokuvien ufoja. Olisin luultavasti käyttänyt tätä versiota, jos olosuhteet olisivat olleet erilaiset.

Pohdin myös mahdollisuutta käyttää kuparia, jota olisin käsitellyt kemikaaleilla eri väriseksi.

8 Läheteet

Lähdeluettelo

SÄHKÖISET LÄHTEET:

Bain, B. 2020. A History of Embroidery Materials. [viitattu: 10.03.2020].
Saatavissa: http://www.ecs-imperial.org/library/essays/Embroidery_Materials.pdf

Pirtin Kehräämö, 2020 [viitattu: 10.03.2020].
Saatavissa: <https://www.pirtinkehraamo.fi/kampalangat>

Haigh, J. 2020. [viitattu: 20.03.2020].
Saatavissa: <https://janethaighherwork.com/about/>

Chau, D. 2020. [viitattu: 20.03.2020].
Saatavissa: <http://www.diemchau.com/about.html>

Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, S. 2020 [viitattu: 22.03.2020].
Saatavissa: <http://www.severija.lt/en/about-the-artist/about-the-artist/>

Ukraine Good News 2014. [viitattu: 06.04.2020].
Saatavissa: http://ukrainegoodnews.com/faberrzhe_gubitsya_na_fon_shedevrv_ukraini.html

Gorlinski, V. 2020. [viitattu: 06.04.2020].
Saatavissa: <https://www.britannica.com/art/quilting>

Fife Contemporary, 2020. [viitattu: 06.04.2020].
Saatavissa: <https://www.fcac.co.uk/artist/janet-haigh/>

Lähdeluettelo

PAINETUT LÄHTEET:

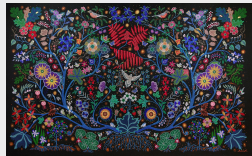
Jylhä-Vuorio, H. 1992. Keramiikan Materiaalit. Helsinki. VAPK-kustannus.

Charleston, R. J., 1981. World Ceramics. Astronaut House, Feltham, Middlesex, England. The Hamlyn Publishing Group Limited.

Kuvalähteet

Sorsa, O. 2017. Keraamiset lautaset [viitattu: 22.03.2020].
Saatavaiassa: <https://www.store-donuts.com/artists>

Belcourt, C. 2014. The Wisdom of the Universe [viitattu
06.04.2020]. Saatavaiassa: <https://www.vogue.com/article/hearts-of-our-people-native-women-artists-art-exhibit>

Haigh, J. 2009. Blue lace embroidered plate [viitattu: 20.03.2020].
Saatavaiassa: <https://janethaighherwork.com/gallery/embroidered-enamel/#jp-carousel-1121>

Chau, D. 2008. Hand [viitattu 20.03.2020]. Saatavaiassa:
<http://www.diemchau.com/plates13.html>

Inčirauskaitė-Kriaunevičienė, S. 2014. Morning Trio [viitattu
22.03.2020]. Saatavaiassa:
<http://www.severija.lt/en/ce/morning-trio/>

Forostyuk, I. 1991-1994. [viitattu 22.03.2020]. Saatavaiassa:
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=106928709452954&set=a.106927432786415&type=3>

Sivuilla 34-38 ja 43 valokuvat tekijän omia.